



Pædagogiske lærerplaner, Killevippen Vuggestue og Børnehave

2019



Pædagogisk Læreplan for Killevippen 2019

Dette er den pædagogiske lærerplan for Killevippen Vuggestue og Børnehave for 2019.

Killevippen består i 2019 af 3 afdelinger med i alt 6 stuer;

- ♥ Bertils Hus med en vuggestue med 12-13 børn (Pusling) og en børnehavegruppe med 25 børn (Nisse)
- ♥ Kitte Kry med en vuggestuegruppe med 8 børn (Rumpenisserne) en vuggestuegruppe med 12-13 børn (Småtroldene) og en børnehavegruppe med gennemsnitligt 25 børn (Polkagrisene)
- ♥ Grynet og lille Splint som er en gruppe med både vuggestuebørn og børnehavebørn, her har vi mellem 6 vuggestuebørn og gennemsnitligt 12 børnehavebørn.

Sammenhængen imellem de seks grupper er vigtigt for os at arbejde med, hvordan skaber vi flow, så børnene dels stadig oplever små grupper, men samtidig er en del af et større hus og små og store får glæde af hinandens leg, interaktion og empati.

Derfor arbejder meget med at sammenføre børn fra forskellige aldersgrupper; at blande vuggestuebørn og børnehavebørn i mindre "familiegrupper". Derigennem lærer børnene at tage hensyn til dem der er mindre end dem selv og lærer empati for de små. De små indretter sig i de stores lege og lærer at indordne sig i aldershierarkiet. Vi er i dette arbejde meget bevidste om det enkelte barns behov og bevidste om at der i de pågældende grupper ikke er for mange børn samlet på en gang. Vi er i arbejdet med "familiegrupperne" meget inspireret af den canadiske udviklingspsykolog Gordon Neufeldt. (Note)

Vi ønsker i det daglige pædagogiske praksis at arbejde dynamisk med de pædagogiske læreplaner og bruge dem som aktivt værktøj i det pædagogiske arbejde. Vi vil anvende den dynamiske *plexus model* og SMTTE modellen for at de enkelte punkter kan indvirke dynamisk på hinanden, når ting ændrer sig i forhold til en faktor opstår der spørgsmål om betydningen for de andre faktorer. Ligeledes er *Inklusionsfortællinger* og *Praksisfortællinger*, som er en del af Odense kommunes værktøjskasse, en måde at arbejde med sig selv og egen praksis og vil blive brugt i samklang med metoden *Børnebetragtningen* som en måde at reflektere over egen rolle i de enkelte situationer med barnet. Vi anser det som vigtigt at arbejde med forskellige metoder triangulært til at beskrive barnet og den udvikling som barnet gennemløber for at kunne komme rundt om de forskellige udviklingstrin som barnet gennemgår i sin tid i Killevippen.

I det følgende vil vi først komme ind på den måde, vi overordnet vil arbejde med de pædagogiske læreplaner og herefter gennemgå de 6 læreplans-temaer med *plexusmodellen* som metodisk udgangspunkt. Afsluttende vil vi komme ind på vores arbejde med udsatte børn og inklusion.

Evaluering Af de pædagogiske læreplaner

På personalemøderne skal der løbende evalueres på de 6 læreplanstemaer, ligesom der en gang om året skal være en grundig gennemgang af de pædagogiske læreplaner for at vurdere om vi i Killevippen lever op til de enkelte mål og delmål og hvor vi skal udvikle eller forbedre og opsætte nye mål.

Vi arbejder systematisk med *Børnebetragtningen* som metode og redskab som pædagoger og medhjælpere og leder i det daglige arbejde og på personalemøder kan anvende på det enkelte barn. En gang om året gennemgås det enkelte barn ved fælles betragtning, hvilket indebærer at alle pædagoger og medhjælpere i to uger, to gange på et kalenderår, har fokus på hvert barn og arbejder her dyberegående med barnets udvikling og trivsel i vuggestuen i forhold til alle 6 læreplanstemaer. Dette sker ved hjælp af *Børnebetragtningen* og ved metoderne *Inklusionsfortællingen* og *Praksisfortællingen* og *TRAS*. På sprogområdet anvender vi primært *TRAS* som udgangspunkt ved beskæftigelse med barnets sproglige udvikling.

Børnebetragtningen er en metode der grunder på Rudolf Steiners ideer og er en metode til at gennemgå de forskellige dele af barnets trivsel og udvikling.

Vi ser i *Børnebetragtningen* grundlæggende på

- *Det fysiske:* kropsbygning, motorik
- *Det æstetiske:* udseende og farver
- *Det sjælelige og barnets væsen:* sanser, temperament, element, følelse og historik
- *Adfærd:* I gruppen, i legen, spise, hvile/sove, sprog
- *Samlet beskrivelse af det enkelte barn ud fra ovenstående.*

DET DYNAMISKE I LÆRERPLANEN:

Vi arbejder i hverdagen med lærerplanstemaerne og kigger på vores praksis, ved hjælp af daglige refleksioner over enkelte situationer. Her anvender vi SMTTE modellen og vækstmodellen og bruger disse daglige skriftlige refleksioner i vores arbejde på stue og personalemøder.

For at de ting vi observerer, ikke skal komme for langt væk fra hverdagen er det lettilgængelige skemaer der ligger på stuen og som man kan skrive dagligdagens betragtninger ned i.

Forældrene inddrages i hverdagen ved at vi skriver små beskrivelser af aktiviteter på vores facebookside eller på forældremail eller tavlen i vuggestuen og børnehaven. Ca 4 gange om året er der forældrekafe hvor personale og forældre mødes i børnehavens åbningstid og kan her formidle noget af dagligdagens indhold. Der er en gang om måneden et nyhedsbrev som ligger på vores intra-side ligesom forældrene løbende informeres ved at kunne læse forældrebestyrelsesreferaterne på mail og intra.

Vi arbejder med inklusion på den måde, at vi løbende kan indrette vores dagligdag efter de børn og voksne der er i grupperne og løbende evaluere på hvad der fungerer og hvad der ikke fungerer. Børn, samfund og forældre udvikler sig og bevæger sig og vi ønsker i vores pædagogik at indgå i denne udvikling og skabe med –og modvægt til det samfund som vi er en del af.

Vision og mål

Killevippen arbejder efter Rudolf Steiners pædagogiske principper i samværet med vuggestuebørnene og børnehavebørnene.

Børnene kan starte i Killevippen den 1. i den måned de fylder 10 måneder. Barnet stopper ved os når de skal begynde i børnehaveklasse.

Vi ønsker at give barnet nogle grundlæggende livsoplevelser, hvor igennem deres udvikling som skabende og initiativrige personer understøttes. Det er vigtigt, at børnene er omgivet af smukke ting, rene farver og naturmaterialer: Træ, uld, bomuld, silke, knogler, muslingeskaller, bivoks, krystaller og sten. Ting, der er hentet direkte fra naturen og fremstillet så enkelt, at der appelleres til børnenes egen skaberevne og fantasi.

Materialernes kvalitet fornemmer børnene helt ubevidst, deres sanser udvikles på en god måde, og de naturlige midler stimulerer fantasien bedst. Fantasien er forløber for

forstanden. Vi forklarer aldrig børnene noget om materialerne eller om noget andet. Vi lader børnene opleve tingene selv.

Det særegne ved det lille barn fra det er 0-7 år er nogle grundlæggende træk som vi har opstillet i 3 overordnede punkter nedenfor.

Efterligning: *En af barnets grundlæggende drifter er at efterligne. Barnet efterligner fordi det er hengivent til sine omgivelser – der er ikke noget forbehold. Barnet har ubevidst den grundindstilling at alt omkring det er godt. På den måde lærer det at stå og gå og tale og tænke ved at efterligne sine omgivelser.*

Rytme: *Det lille barn er et rytmisk væsen. Det ser man allerede fra første færd, fordi barnet søger at leve rytmisk; det sover, er vågent og spiser i faste rytmer. Og alt omkring barnet gentager sig også i det uendelige: Sommer og vinter, dag og nat, arbejde og hvile – en evig, levende bølgebevægelse i en vekselvirkning fra det ene til det andet.*

Sansning: *Verden opleves gennem sanserne. Det gælder både børn og voksne, men i den første syvårsperiode er menneskets sanser allermest intense, åbne og modtagelige overfor sanseindtryk fra omverden. Det lille barn lever i verden i umiddelbar hengivenhed og optager alt med åbne sanser. Rudolf Steiner taler om at man må opfatte det lille barn som var det ét stort øje over hele kroppen. Dermed menes, at barnet er som ét stort sanseapparat, idet barnet sanser med hele kroppen og alt, hvad der sker i barnets omgivelser, passerer direkte ind i barnet uden nogen form for filter.*

Disse tre elementer indgår som hovedbestanddel i Killevippens pædagogiske arbejde og i den måde vi indretter vores hverdag på. Vi har en vuggestue og børnehave med voksne der arbejder med sig selv på en selvopdragende måde, for at blive efterlignelsesværdige forbilleder for barnet. Ligesom vi efterstræber at danne ramme for en fast rytmisk inddeling af dagen, ugen og året. Og vi efterstræber at barnet møder sanseindtryk der er dæmpede og skønne. Musik, rim og remser, jord, sand og vand i haven og naturligt udformet legetøj og indretning indenfor, hvor materialerne er uld, træ og silke.

Vi kan alle sammen genkende hvor hurtigt børn optager både gode og dårlige vaner, og det giver god mening at hvis den voksne arbejder reflektivt med sin egen praksis i forhold til barnet og i forhold til andre voksne, kolleger og forældre og andre der har deres gang i Killevippen.

Vi vil som nævnt i læreplanen arbejde med *pleksusmodellen*, som minder meget om SMTTE modellen, men har en mere dynamisk tilgang til arbejdet med de enkelte punkters sammenhæng. Ud fra de forskellige ting vi har beskrevet i årsplanen vil vi tage de seks punkter som er lovmæssigt udstukket og for hvert punkt bruge modellen til at beskrive vores udgangspunkt, vores pædagogiske praksis og hvordan der kan evalueres på de enkelte punkter. Men det er også en vigtig pointe med *pleksusmodellen* at der løbende procesevalueres og at evalueringen af det enkelte punkt har en indvirkning på de andre punkter og at der derfor løbende følges op på den pædagogiske praksis. Se mere om *pleksusmodellen* på adressen:

http://www.viauc.dk/udvikling/ledelse/Documents/viaclou_omPLEXUS.pdf

Vi tilbyder alle forældre en samtale om barnets udvikling og trivsel. I børnehaven en gang om året, og i vuggestuen, som et hjemmebesøg, 3 måneder efter opstart. Desuden tilbyder vi i vuggestuen en samtale ved 2 år og 6 måneder med henblik på (også) at tale om barnets overgang til børnehave, som i Odense kommune er den 1. i den måned hvor barnet fylder 2 år og 10 måneder.

Vores samtaler med forældrene er baseret på en værdsættende tilgang, hvor vi sammen fokuserer opmærksomheden på barnets stærke og givende sider i udviklingen. Dette udgangspunkt for samtalen har vi fra "Vækstmodellen" ("Vækstmodellen -vejen til den gode samtale." Marianne Grønbæk og Henrik Pors).

Vækstmodellen er en anvendelig ramme og dagsorden for handleplaner. Modellen sikre at alle kommer til orde både i forhold til det, der går godt og i forhold til det, der er udfordringer, og dermed må ændres ved.

Når der i samtalen er skabt fokus på ressourcerne i barnet udvikling, kan vi med konstruktive øjne, se på de udfordringer, der kan være for barnet. Samtalerne afsluttes ved at der laves aftaler for, hvordan vi kan få barnet til at gro på bedste måde. Alle betragtninger, mål og aftaler bliver skrevet på vækstmodellen, til løbende brug og dokumentation.

Barnets alsidige personlige udvikling

Visionen:

Vores vision er at

- Barnet er nysgerrigt og åbent i forhold til den beskæftigelse som den voksne er i gang med og søger efterhånden at efterligne dette i sin beskæftigelse med legetøj og naturens elementer som sand, vand, sten og træ.
- Barnet er nysgerrigt og åbent i forhold til de andre børn og den voksne
- Børnehavebarnet opsøger de andre børn og deres leg, og tager initiativ til deltagelse i denne.
- Barnet lærer i samværet med børn i forskellige aldersgrupper at tage hensyn og vise empati og være inkluderende for dem der er mindre end det selv
- Barnet er trygt og tillidsfuldt og giver sig hen til legen.
- Barnet får en ro igennem den faste rytme, til at udvikle sig i eget tempo.

Kontekst:

For at et barn skal have mulighed for at udvikle sig alsidigt, i forhold til barnets mange forskellige væsenssærtræk, er det bedste udgangspunkt at det har en tryk ramme og har tillid til de voksne og den børnegruppe det indgår i, i sin dagligdag. Dette vil vi søge at skabe ved at skabe genkendelige og overskuelige rammer og indrette dagen, ugen og året rytmisk, hvor legen, de praktiske gøremål såsom at tage afsked, spise, sove, det kreative arbejde, pusle og tage tøj af, og på, har deres helt egne enkle ramme og tidsrum. Den voksne er efterlignelsesværdig og søger at vise hvordan vi ønsker at barnet skal agere i forhold til hinanden og de voksne. Desuden skal det enkelte barn føle sig set i vuggestuen

og børnehaven og føle sig anerkendt som det unikke menneske det er. Dette gælder ligeledes i forhold til barnets forældre.

Fokus:

- Hvordan fungerer de enkelte situationer, f.eks. aflevering, soverutiner, måltid, for det enkelte barn og for gruppen?
- Hvordan skaber vi rammerne for at en situation som "at klæde sig på" i garderoben bliver en pædagogisk aktivitet og en god oplevelse for barnet hvor det udfordres og oplever succes med, ved egen hjælp, at kunne klæde sig på.

Tegn:

- Barnet er åbent og initiativrigt
- Barnet kan og vil indgå i forskellige sociale sammenhænge med de andre børn og voksne i Killevippen.
- Barnet erhverver sig stigende kompetencer med alderen
- Barnet oplever at det kan, og får igennem denne oplevelse udviklet sin selvtillid og sit selvværd.
- Barnet føler at det er set og taget imod af den voksne.

Handling:

- Hver morgen når barnet afleveres bliver det taget imod af en voksen, får et knus eller sidder i en voksens favn, eller nær ved den voksne, alt efter hvordan barnet befinder sig bedst. Det vigtige er at barnet føler sig set og budt velkommen så hun får en god start på dagen i Killevippen.
- I morgenkredsen bliver hvert enkelt barn nævnt i en lille sang, dem der mangler bliver også nævnt med navn.
- Hver dag hopper hvert enkelt barn farvel med en voksen i den grad barnet kan og vil. Det kan også ske på mors eller fars arm. Det vigtige er at der er et lille ritual hvor den voksne i Killevippen og barnet afslutter dagen og siger "på gensyn i morgen"

- Den voksne viser vejen for hvordan man skal opføre sig over for andre.
- Barnet støttes og opmuntres i at være den det er og i at sige fra.
- Den voksne hjælper med at dagen indeholder små sejre som styrker barnets selvværd.
- Børnene deltager ud fra egne forudsætninger
- Hverdagen er indrettet sådan at børnene er i mindre grupper og tættere på en voksen. Alle børn kan i det daglige hjælpe til med de praktiske opgaver: madlavning, rengøring, havearbejde og kreative sysler og der er redskaber og rum til dette.
- Børnene anerkendes af de voksne (og af børn) for deres medvirken.
- Indretningen er harmonisk afstemt og afdæmpet.
- Legetøj er enkelt med plads til at det enkelte barn bruger sin fantasi og udvikler sig i legen.

Evaluering:

Hvert barn gennemgås to gange om året ved hjælp af blandt andet metoden *børnebetragtning*. Her ser vi på barnets alsidige personlige udvikling. Hvis vi oplever at et barn ikke udvikler sig alderssvarende, eller vi er i tvivl, bliver det enkelte barn taget op på det næstkommende personalemøde, eller i det daglige refleksionsrum.

Sociale kompetencer

Visionen:

- At barnet bliver en socialt velfungerende og rummelig lille person.
- Barnet forstår at udvikle og bruge sine sociale kompetencer til glæde for sig selv og for fællesskabet

Kontekst:

Gode sociale kompetencer kan bedst opnås i trygge omgivelser. Den voksnes opgave i Killevippen er derfor altid at arbejde på at skabe tryghed og dette sker bedst, også i den første syv års periode igennem en umiddelbar nærhed til den voksne, og en viden om hvor den voksne befinder sig. Den voksne er altid i nærheden og beskæftiger sig med de daglige gøremål, barnet kan fordybe sig i legen og vide at den voksne er nærværende og synlig. Det efterstræbes at der altid er en voksen inden for barnets synsfelt.

Handling:

- Vi arbejder konkret med den personlige engagerede kontakt til barnet og dets forældre og tager aktivt initiativ til at vise børn og voksne at vi værdsætter deres tilstedeværelse.
- At vi viser at vi sætter pris på den anden og på fællesskabet
- Vi er bevidste om at bruge en kærlig og respektfuld omgangstone mellem børn og voksne, og de voksne imellem i Killevippen.
- Vi arbejder med at den voksne hjælper barnet, når dets egne fysiske eller sociale evner ikke rækker langt nok, på en sådan måde at barnet får lov til at øve sig i den sociale læreproces.
- Ved at vuggestuen og børnehaven er indrettet i små rum, hvor der er plads til barnets forskellige behov for aktivitet og leg; for barnets muligheder for at trække sig tilbage til en stille leg, eller at deltage i en mere interaktiv leg.
- Ved at tonen er positiv og at der blandt personalet er en bevidsthed om, at man taler i positive og at vi bevidst søger at begrænse brugen af restriktioner.
- Igennem de daglige sanglege og små eventyr og rim og remser i morgenkredsen. Her vænner barnet sig langsomt til at være centrum og periferi, ved for eksempel at blive nævnt i "god morgen sangen" men også at være opmærksom på de andre i gruppen som alle nævnes, for at afslutte med "vi er her alle sammen, en ny dag begynder"
- Personalet hilser hver dag på forældrene og giver hånd og personalet går hver morgen rundt og hilser på alle andre ansatte i Killevippen når de møder på arbejde.
- Barnet hopper hver dag farvel med en voksen fra Killevippen. På den enkelte måde fortæller vi som personale både børn og forældre at lige præcis de er vigtige

individer for fællesskabet og barnet ser dette og efterligner respekten for den anden i sin leg og omgang med de andre børn og voksne.

- Vi arbejder bevidst på at børnegruppen er rummelige overfor børn som ser anderledes ud eller opfører sig anderledes. F. eks børn der endnu ikke har forstået de sociale spilleregler. Gennem at udvikle barnets egen rummelighed udvikles barnets eget selvværd og empati og respekt overfor hinanden. Her er det igen konkret den voksnes omgang med forskelligheden der spiller en stor rolle.
- Vi beder forældre om også at vise engagement overfor de andre børn og forældre, så børnene også fra forældrenes side mærker betydningen af fællesskabet.
- I ord og handling viser vi at det er OK at være anderledes
- Appellere til de andre børn om at være hjælpsomme

Egenskaberne som barnet opøver ved at omgås det anderledes, er at blive god til at omgås fællesskabet på en måde som er god for barnet og fællesskabet.

Fokus:

- Fokus på om det enkelte barn er tryk ved at være i centrum, i for eksempel i situationer hvor det skal afleveres og hentes
- Fokus på om vi lever op til vores høje standarder for omgangstone
- Fokus på den måde vi taler til børnene.

Tegn:

- Barnet kan rumme andre børn og voksne
- Barnet ser og oplever hvordan man omgås hinanden i Killevippen og efterligner dette i sin leg og træner langsomt sin evne til at omgås på samme respektfulde måde.
- Barnet udvikler sin leg i gruppen alderssvarende
- Barnet øver sig i at gøre plads til den anden. Dette foregår i det små i legen, men også i den langsomt øgede opmærksomhed på det andet barn og dets behov.

Evaluering:

På hvert personalemøde bruges der tid på børnebetragtninger hvor det barn som er betragtet i den nævnte periode og dets sociale kompetencer belyses fra forskellige sider. Dette gøres altid på en anerkendende måde, og med brug af de forskellige metoder til at tænke i muligheder frem for begrænsninger. *Vækstmodellen* er en måde at tale om udviklingsmuligheder på en positiv måde. Personalet iagttager det enkelte barn i de forskellige daglige gøremål, i leg, spisning og i sociale relationer. Hvis der ses tegn på at barnet ikke trives, tages det op på det førstkommende personalemøde eller i refleksionspausen som ligger midt på dagen.

Krop og Bevægelse

Vision:

- give barnet en fornemmelse af sin krops muligheder
- at barnet oplever en stolthed i at kunne klare enkelte ting selv i hverdagen. Barnet er i vuggestuealderen nysgerrigt i forhold til undersøgelsen af sin krops potentialer og det er vigtigt at denne nysgerrighed understøttes af den voksne.
- barnet udvikler sig alderssvarende motorisk
- barnet har mulighed og rum til at bevæge sig frit, udendørs og indendørs
- barnet lærer at mestre egen krop i forhold til at klæde sig på, spise og gå på toilettet, men også at gå, kravle, røre, grave og klatre, løbe, hoppe.

Kontekst:

Killevippen baserer sin pædagogik på Rudolf Steiner men er også inspireret af Emmi Pikler. Emmi Piklers holdning til barnets bevægemønstre kendetegnes ved en udtømmelig tålmodig tilgang fra den voksne i forholdet til barnet og dets udforskning af kroppens muligheder. Det er nødvendigt at omgås barnets naturlige initiativ med tålmodighed og afventen. Barnet skal udvikle sig i sit eget naturlige tempo og pædagogen skal hjælpe ved sidelinjen og støtte op omkring barnets eget initiativ. Ligeledes skal der være passende udfordringer i indretningen af huset og haven.

Det lille barn skal altså have mulighed for at udvikle sig i eget tempo og Killevippen er indrettet til dette. Barnet skal have udfordringer der svarer til dets alder og de forskellige tempi som barnet er på i forhold til grov og fin motorik skal følges

Handling:

- Børnene er udendørs hver dag specielt i børnehaven, en stor del af dagen, hele året
- Haven er indrettet til aktiv leg med store muligheder for bevægelse
- Vi tager små turer ud af haven. Lige ude på engen er der stor mulighed for at kravle, løbe, tumle og hoppe på de små tuer og bakker.
- Stuen er indrettet så der er gode muligheder for at udfordre kroppen og at kravle, stå, gå, tumle og hoppe. Men også lege stille lege med dukken, ved komfuret eller undersøgende lege med klodser, bolde og biler.
- Hver dag er der morgenkreds med sanglege, fingerlege, rim og remser, hvor sammenhængen mellem krop, sprog, rytme og sang udforskes.
- Hverdagen søges indrettes således at der er tid til at det enkelte barn selv kan bruge sin krop til hverdagens udfordringer. At kravle på en stige op i krybben når hun skal sove, at tage flyverdragten på, at kravle op på den høje stol eller på bænken når vi skal spise.
- I børnehaven indrettes haven så der kan løbes, tumles, graves, kravles og kroppen kan bruges og udfordres i uderummet.
- Pædagogerne understøtter og motiverer til legen og bevægelsen og til at børnene bruger og undersøger deres grænser og nye færdigheder, med opmuntring anerkendelse og tillid til børnenes formåen.

Tegn

- Barnet er aktivt og vi iagttager ofte barnet øver sig i de næste trin i udviklingen af kroppens muligheder, som at kravle, tage tilløb til at gå, overstige forhindringer

- Barnet har interesse i at udvikle sin selvhjulpenhed.
- Barnets motoriske udvikling er alderssvarende
- Barnet udvikler sit selvværd i forhold til den kropslige udfoldelse
- Barnet udvikler efterhånden hel eller delvis selvhjulpenhed og viser interesse for at udforske sin egen krop i forhold til at klæde sig på, spise, lege og bevæge sig.

Fokus

- Har vi de bedste rammer for barnets udvikling som det ser ud
- Skal omgivelserne i højere grad indrettes efter den aldersgruppe eller de børn vi har lige nu?
- Hvordan passer den daglige rytme sammen med barnets muligheder for bevægelse og kropslig udfordring, er der noget der skal justeres eller ændres?
- Er der dele af indretningen der skal ændres i forhold til de behov som børnegruppen har lige nu?

Evaluering:

Barnet bliver i haven og i stuen betragtet af pædagogerne, som forholder sig til den kropslige udvikling. Dette bliver taget op i børnebetragtninger som bliver drøftet på personalemøder. Hvis den enkelte pædagog eller medhjælper oplever at barnet ikke udvikler sig som det skal kropsligt, eller er i tvivl om dette tages det op på det førstkomende personalemøde eller i det daglige refleksionsrum. Fokusspørgsmålene tages løbende op på personalemøderne, mindst en gang hvert kvartal, evalueres fokuspunkterne for *Krop og bevægelse* specifikt.

Sprog

Vision:

Vi ønsker i Killevippen at børnene skal opleve en legende tilgang til sproget og at de skal udvikle en nysgerrighed i forhold til at smage på nye ord og bruge sproget i sange, rim og

remser men også i interaktionen med den voksne og med de andre børn. Igennem sanglege og fagtelege får de et begyndende indblik i sammenhængen mellem krop og sprog.

Kontekst:

Sproget er den måde vi udtrykker os på med ord, krop og mimik. Sproget hænger sammen med kulturen i institutionen og afspejler den måde vi omgås hinanden på. Der er ikke meget larm i Killevippen. Man taler respektfuldt til hinanden, både mellem barn og voksen og voksne imellem. Den måde de voksne omgås hinanden på afspejler sig i den måde børnene omgås de voksne og de andre børn sprogligt.

Vi ønsker at understøtte fremmedsprogene og bruger i rim og remser og i sange engelsk, tysk og fransk, og hvis der er nogen af børnene der har et andet modersmål også disse i morgenkredsen.

Mål:

- At barnet lærer at kommunikere, og at sprog krop og mimik hænger sammen
- At barnet går til sproget på en nysgerrig og afprøvende måde
- At barnet forsøger at kommunikere med den voksne og de andre børn
- At barnet udvikler sproglig variation
- At barnet lærer at lytte og vente på tur
- At barnet føler sig hørt og forstået

Tegn:

- Vi hører barnet som har aldersvarende sprog
- Barnet kommunikerer med den voksne og de andre børn
- Barnet er nysgerrigt udforskende i forhold til sproget og sprogets muligheder for at beskrive de ting barnet ser og oplever.
- Barnet kommunikerer på en alderssvarende måde
- Barnets udvikler en forståelse af sammenhængen mellem mimik, tale og kropssprog

- Barnet lærer at lytte til andre

Fokus:

Evaluering:

Vi evaluerer løbende på det enkelte barns sproglige udvikling. Vi benytter os af børnebetragtning på det enkelte barn mindst to gange om året. Når vi vurderer at der er behov for dette, gøres det oftere. To gange i løbet af barnets tid i Killevippen benytter vi os af det forældrebaserede spørgeskema CDI i samarbejde med forældrene. Dette gøres i umiddelbar sammenhæng med den årlige forældresamtale. Hvis der igennem de forskellige metoder til evaluering af barnets sprog opdages at barnet har sproglige vanskeligheder, kontaktes talepædagogen for at få yderligere afklaring.

Kulturelle udtryksformer og Værdier

Kontekst:

I Killevippen spiller kulturen en stor rolle i det daglige og i årets løb. Kulturen giver sig til kende i den voksnes beskæftigelse med forberedelserne til årstidens oppyntning. Hver morgen synges årstidens salmer og folkesange, så børnene mærker kulturarvens og naturens forbindelse og udvider deres ordforråd og spirende bevidsthed omkring kulturen og traditionernes forbindelse til mennesket. Hver dag synges der før vi spiser, det er en sang hvor vi takker for maden, ligeledes afsluttes måltidet med en sang.

I børnehaven begynder årstiderne og årstidernes skiften at have en større betydning for hverdagen og hverdagens rytme. Vi forbereder den næste årstidsfest helt praktisk med de eventyr vi hører, den pynt vi laver eller de remedier der skal fremstilles for at holde den næste årstidsfest. Årstiden farver hverdagen.

Vi voksne skaber ting med vores hænder; vi strikker, syr eller maler og barnet efterligner dette arbejde. En gang om ugen er der vådt i vådt maleri, hvor barnet oplever at det kan skabe egne kunstværker som imponerer og er smukke.

En gang imellem tegner vi eller de største børn laver perlehalskæder med træ eller uldperler. På hver stue pyntes årstidsbord og vindueskarm, som følger de skiftende årstider og højtider. Årstidsbordet bebos af små strikkede dyr, filt-mennesker, naturens

årstidspynt eller kulturelle udtryk som f.eks æg til påsken, englen og krybben til jul og frugt og grønt til høst.

Børnehavebørnene har en gang om ugen eurytmi i børnehaven med en uddannet eurytmist.

Mål:

- Barnet mærker og sanser årets gang.
- Kendskab til traditioner fra vores kristne og folkelige kulturarv
- Fast årlig rytme der skaber rytme og genkendelighed i hverdagen i vuggestuen og i børnehaven
- Den genkendelige rytme går igen igennem barnets tid i Killevippen, men barnet begriber langsomt flere og flere aspekter af årstidernes og festernes betydning og placering i året.
- Barnet udvikler sin æstetiske sans
- Barnet udvikler sin sans for det billedskabende
- Barnet lærer at forstå og fornemme kulturen igennem de faste ritualer og rytme og igennem det engagement som den voksne ligger i forberedelserne og beskæftigelserne med pyntning af årstidsbordet eller fremstilling af årstidspynt.

Handling:

- Killevippens daglige rutiner præges af den årstid som er på den pågældende dag. Den præges fordi den voksne i det små gør de ting der hører årstiden til og barnet er med i forberedelserne.
- Stuerne og til dels haven pyntes i årstidens farver og motiver
- Der synges sange og remser der har med årstiden og den forestående årstidsfest at gøre, også på andre sprog såsom engelsk, tysk, fransk og finsk. Hvis der er børn med andre sprog inkluderes disse sprog også. Dette gøres for at barnet allerede tidligt får en lydlig og legende forhold til andre sprogs klang

- Det efterstræbes at barnet møder forskellige mennesker og vi ser gerne ansatte med anden etnisk herkomst.

Tegn:

- Barnet deltager i, eller er nysgerrig iagttager, af forberedelserne til de praktiske gøremål og til forberedelserne til årstiderne.
- Forældrene deltager aktivt i forberedelserne og støtter op omkring de små højtiddiggørelser af årstiderne og i børnehaven årstidsfester.
- Barnet udvikler sin æstetiske sans og efterligner den voksne i sin bestræbelse på at pynte i huset og i haven.
- Barnet udvikler en nysgerrighed i forhold til farver og former, ved at male, tegne, filte og forme i bivoks eller ler.

Naturen og naturfænomener

Kontekst:

I Killevippen er vi meget udenfor. Vi har indrettet vores lille afskærmede have med små huler, og muligheder for at lege med sand, vand, jord og blade. Barnet får en indgående tilgang til årets gang og til sit eget forhold til naturen og dets fænomener. Det er vigtigt at barnet lærer en respekt for naturen og fænomenerne igennem en beskæftigelse med at pleje af haven og ved at bevæge sig rundt i bakkerne og engene omkring vuggestuen. Vi har en skovgruppe som hver dag er skiftende og går i skoven, hvor et af vores lokaler også ligger og hvor vi har indrettet os med sheltere og en bålhytte. Her har vi også vores køkkenhave og en korncirkel hvor børnene hjælper de voksne med at så, passe og høste afgrøder til vores egen mad.

Mål:

- At børnene er ude året rundt og oplever årets gang og årstidernes skiften.
- At børnene har mulighed for at sanse naturens elementer
- At børnene igennem daglig færden i naturen, og kontakt til naturens ting og elementer udvikler fantasi, kreativitet og nysgerrighed.

- At børnene udvikler deres forståelse/fornemmelse af naturen og udvikler deres forståelse/fornemmelse af naturens væsner.

Handling:

- Det prioriteres at børnene dagligt er ude og opleve naturen på egen krop. Vores haver er indrettet med små huler og sanseområder så barnet på betryggende vis har mulighed for at udforske og sanse de forskellige elementer og havens forskellige underlag, planter og dyr.
- I haven har barnet muligheder for at efterligne de voksnes arbejde. I haven har de skeer, gryder, trillebører, koste, løvrivere og skovle. Den voksne arbejder med de samme redskaber i voksenstørrelse og barnet har gode muligheder for at lege i efterligningen.
- Legetøjet er fremstillet af naturens materialer som træ, uld og silke.
- Vi laver de praktiske ting der passer til årstiden sammen med barnet i haven. Om vinteren sår vi i små bøtter indenfor, om foråret planter og sår vi og om sommeren og efteråret kan vi høste.

Tegn:

- Barnet omgås naturen og naturfænomener med nysgerrighed.
- Barnet udforsker naturens muligheder og faldgruber
- Børnene inddrager grene, vand, sne, mudder, sand, blomster og træer som en del af deres leg.
- Barnet lærer langsom, igennem efterligningen en naturlig respekt for naturen, og de levende planter og små dyr.

Fokus:

- Har vi nok tid i uderummet og i naturen?
- Hvordan udformer vi haven så den i højere grad har sanse –og naturoplevelser for barnet
- Have daglige og ugentlige rutiner hvor vi er ude i den fri natur, uden for haven.

Evaluering:

Vi evaluerer løbende på de naturen og naturfænomenernes betydning for vores hverdag i Killevippen, ligesom vi evaluerer på om vores indretning af haven underbygger dette arbejde. Vi kigger på hvordan det enkelte barn trives i omgivelserne og hvordan han bruger naturen i sin leg. Dette gennemgås i forhold til det enkelte barn to gange om året i børnebetragtningen, ligesom vi forholder os generelt til naturen og vores hverdags forhold til denne i børnemiljøvurderingerne som foretages løbende igennem året.

Udsatte børn og inklusion

Vision:

Vi modtager i vuggestuen og børnehaven Killevippen alle børn der ønsker at starte hos os. Derfor modtager vi selvfølgelig også børn med specielle behov. Alle børn kan have perioder hvor de er mere udsatte end andre. Det kan være en ny lillesøster, en flytning, en skilsmisse, et dødsfald, alle disse situationer er en naturlig del af livet. Men børn kan selvfølgelig også være udsatte af andre mere alvorlige årsager og mangle trygheden eller støtten fra hjemmet eller have specielle behov. Her ønsker vi i Killevippen at være en fast ramme som giver alle børn ekstra tryghed og skaber rammer der forsøger at give børnene mulighed for at udvikle sig på den bedst mulige måde. Der samarbejdes nært med forældrene, og med eksterne samarbejdsparter i disse situationer og der intensiveres i forhold til dokumentation, børnebetragtninger og fokus på hvordan vi skaber de bedste rammer for barnet i Killevippen. Dette kan selvsagt også betyde at vi er nødt til at ændre rutiner og rammer for det enkelte barn og for gruppen. Vi har her i 2016 startet en lille gruppe som starter dagen lidt blidere se ovenfor. Dette kan udsatte børn i nogle sammenhænge have godt af.

Kontekst

Den pædagogiske ramme giver en meget rolig rytme som er godt for alle børn, men giver også ofte barnet med specielle behov god mulighed for at udvikle sig, fordi barnet ved hvad der skal ske, og oplever færre nye situationer at tage stilling til. Det er essentielt at det udsatte barns forældre eller plejeforældre også oplever et tillidsfuldt samarbejde, så vi kan styrke samarbejdet om at hjælpe det udsatte barn.

Tegn:

- Vi oplever at det udsatte barn langsomt, men sikkert bliver mere tryk i Killevippen
- Vi oplever at forældrene har tillid til os som omsorgspersoner
- Barnet tager initiativer og søger kontakten til den voksne og til de andre børn
- Vi som personale lægger vægt på at hjælpe det enkelte barn til denne kontakt hvis det er svært med sociale relationer.

Handling:

- Vi forsøger at gøre det enkelte barn trygt ved hjælp af nogle forudsigelige faste rammer og rutiner og faste omsorgspersoner
- Vi evaluerer på vores tiltag meget systematisk og dagligt/ugentligt for at følge op på om vi reagerer hensigtsmæssigt
- Vi søger supervision hos hinanden og om nødvendigt hos andre eksterne fagpersoner for at udvikle vores pædagogiske praksis og vores rammer, så den/de passer til de børn vi har i Killevippen.

Fokus:

- Sker der en udvikling med barnet i trivsel over tid?
- Har vi de optimale rammer for det enkelte barn
- Hvilke andre tiltag kan vi tage for at barnet skal trives bedre?

Evaluering:

Vi evaluerer ligesom ovenstående 6 læreplanstemaer, på vores arbejde med udsatte børn. Men vi evaluerer mere intensivt og har en tættere dialog med hinanden og med forældre eller omsorgspersoner således at vi hele tiden kan støtte bedst muligt op om barnets udvikling. Vi bruger her Børnebetragtningen, inklusionsfortællingen og praksisfortællingen, ligesom vi bruger vækstmodellen i forholdet til forældresamarbejdet. Vi søger at udvikle metoder der passer til det enkelte barn og kigger meget løbende på vores hverdag og vores strukturer så alle børn kan trives i hverdagen i Killevippen.

